

Nr 44.

Av herr **Johansson, Johan Peter, m. fl.**, om anslag till provisorisk utjämning av landstingskatten i de fyra nordligaste länen samt i Blekinge län.

Det kommunala skattetrycket har under de senare åren ökat över hela landet beroende bl. a. på förändringar i penningvärdet och vidtagna välfärdsanordningar samt delvis även på minskning i skatteunderlaget. Särskilt markerat är skattetrycket i de fyra nordligaste länen såsom framgår av vidstående tabell. Orsaken härtill torde få sökas däri att medan skolor, vägar och sjukhus i sydligare delar av landet byggdes under en längre tidsperiod och en billigare tid, ha de nordligaste länen nödgats utföra motsvarande byggnadsföretag i mera forcerat tempo i en tid med betydligt högre byggnadskostnader. Härtill kommer att skatteunderlaget, som i stor utsträckning är beroende av gruvdriften och skogsbruket, kommer att sjunka nästa år, under det att utgifterna stegrats och ytterligare komma att stiga till följd av åtgärder, som redan vidtagits, men ännu icke hunnit registreras i den officiella statistiken. Sålunda utgår landstingskatten för 1931 med kr. 2: 90 i Västernorrlands län, med kr. 3: 10 i Jämtlands län, med kr. 3: 15 i Västerbottens län och med kr. 3: 30 pr skattekrona i Norrbottens län. Hänsyn har ändå icke tagits till den särskilda utdebiteringen för järnvägslån i Jämtlands och Västerbottens län. Det totala trycket av kommunala skatter är för de fyra nordligaste länen vidkommande i medeltal kr. 13: 89 pr skattekrona, medan det för den övriga delen av landet stannar vid kr. 10: 75. Landstingskatten för motsvarande områden är respektive kr. 3: 08 och kr. 2: 12 pr skattekrona.

Alldeles frivilligt ha de nordligaste länen icke åtagit sig dessa skattebördor. Till stor del äro de en följd av beslut, som fattats av riksdagen, vilken därför bör ha en viss förpliktelse att reglera trycket, så att bördorna kunna bäras. Ett annat skäl till att staten i hårda år bör hålla en skyddande hand över Norrland är, att den där under normala tider hämtat och hämtar stora rikedomar. År efter år ha där tagits ut värden för hundratals miljoner kronor. Endast en ringa del av dessa ofantliga summor har stannat i Norrland. Staten äger ju en stor del av dess skogar och av malmfälten. En stor del av Norrlands rikedomar är statens; all dess fattigdom befolkningens.

Inom primärkommunerna och inom väghållningsdistrikten äger en viss statlig skatteutjämning rum, men icke inom landstingsområdena, ehuru skattetrycket där delvis vållas av statliga åtgärder och för en del rent stat-

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 3 saml. 15 häft. (Nr 44—48.)

liga ändamål. En utjämning av landstingsskatten med 50 % av det belopp, som överstiger en utdebitering av kr. 2: 50 pr skattekrone, är högeligen påkallad och rättvis. Enligt dessa grunder skulle fem landsting komma i åtnjutande av skatteutjämning, nämligen Blekinge läns, som enligt senast fastställd stat har 653,105:34 skattekronor och en utdebitering av 2: 58 med 4 öre pr skattekrone eller kr. 26 124: 21; Västernorrlands läns, som har 1 456 105: 95 skattekronor och en utdebitering av kr. 2: 90 med 20 öre pr skattekrone eller kr. 291 221: 19; Jämtlands läns, som har 585 391: 37 skattekronor och en utdebitering av kr. 3: 10 med 30 öre pr skattekrone eller kr. 175 617: 41; Västerbottens läns, som har 766 511 skattekronor och en utdebitering av kr. 3: 15 med 32,5 öre pr skattekrone eller kr. 249 116: 07 samt Norrbottens läns, som har 1 311 452: 10 skattekronor och en utdebitering av kr. 3: 30 med 40 öre pr skattekrone eller kr. 524 580: 84. Det erforderliga skatteutjämningsbeloppet utgör sålunda kr. 1 266 658: 81. Då emellertid skatteunderlaget här beräknats efter taxeringsnämndernas beslut och det kan tänkas, att prövningsnämnderna vidtagit några justeringar, bör beloppet höjas till kr. 1 270 000: —.

Man kan visserligen och icke utan fog säga, att staten för närvarande har nog av sina egna bekymmer, men man kan därför icke helt lämna dem åt sitt öde, som digna under bördan. Här är icke fråga om några nya utgifter utan om en rättvisare fördelning av bördor, som redan finnas och som måste bäras. Men läget kräver, att de fördelas, så att även de hårdast belastade kunna taga sig fram över svårigheterna. Norrland får nu bära sin anpart av statens bekymmer och dessutom nära 50 % högre landstingsskatt än andra landsändar.

Man kan också hänvisa till att skatteutjämningsberedningen har ärendet under behandling, men då man med visshet vet, att det ännu dröjer åtskilliga år, innan denna fråga kan föreläggas riksdagen till slutligt avgörande, är en provisorisk lösning av här antydd art nödvändig. Den behöver icke på något sätt förgripa den pågående utredningen eller inverka på de resultat, vartill denna kan komma.

På grund av vad som sålunda anförts hemställles,

att riksdagen för budgetåret 1932—1933 ville bevilja ett extra anslag av kr. 1 270 000: — till provisorisk utjämning av landstingsskatten i de fyra nordligaste länen samt i Blekinge län.

Stockholm den 20 januari 1932.

J. P. Johansson.

J. G. Waller.

A. O. Frändér.

Karl A. Johanson

O. Bergqvist.

i Vännäs.

A. J. Granström.

C. I Asplund.

Skattetrycket i landskommunerna länsvis 1930.

L ä n	Lands- tings- skatt per skatte- krona	Kommun- alskatt i medel- tal pr skatte- krona	Vägskatt i medeltal		Summa i medel- tal pr skatte- krona
			pr vägfyrk	pr skatte- krona ¹	
Stockholms	1,85	6,19	15,1	1,01	9,05
Uppsala	2,10	6,68	16,5	1,10	9,88
Södermanlands	1,90	7,09	17,8	1,19	10,18
Östergötlands	2,20	7,31	20,5	1,37	10,88
Jönköpings	2,10	6,38	20,5	1,37	9,85
Kronobergs	2,—	6,90	22,8	1,52	10,42
Kalmar norra	2,35	7,81	22,6	1,51	11,67
Kalmar södra	2,50	7,81	16,0	1,07	11,38
Gotlands.....	2,47	8,18	19,1	1,27	11,92
Blekinge.....	2,54	9,48	20,4	1,36	13,38
Kristianstads	2,10	6,60	21,7	1,45	10,15
Malmöhus.....	2,20	5,92	23,8	1,59	9,71
Hallands	2,10	7,—	26,8	1,79	10,89
Göteborgs och Bohus	1,75	7,93	25,3	1,69	11,37
Älvsborgs	1,90	6,28	22,6	1,51	9,69
Skaraborgs	2,10	7,15	21,3	1,42	10,67
Värmlands.....	2,40	7,57	19,8	1,32	11,29
Örebro	2,03	6,56	16,6	1,11	9,70
Västmanlands	2,—	7,38	18,8	1,25	10,63
Kopparbergs.....	2,10	6,29	20,7	1,38	9,77
Gävleborgs	2,—	7,11	14,5	0,97	10,08
Västernorrlands	2,84	8,73	25,8	1,72	13,29
Jämtlands	3,08	8,68	32,5	2,12	13,88
Västerbottens	3,23	8,39	42,4	2,83	14,45
Norrbottnens	3,16	8,84	29,1	1,93	13,93
Riksmedeltal	2,23	7,17	21,8	1,46	10,86

¹ Vid omräkning av vägskatten från fyrk till skatte-krona har hänsyn icke tagits till de särskilda bestämmelser, som i detta avseende gälla för fastigheter.

